

Minnesbilder av torp, torpare och statare
 vid Lycksta gård i Romfartuna.
 Så som vi minns dem under 1920
 och 30-talen.

Fridhem

Trädgårdstorp

Björkbacken

W. Löfs Knektstuga

Lycksta gård

Lingtorpet

Verners torp

"Bastun"

Nya villorna 2 st.

"Fodermarskens"

"Hönshuset"

Backalund

Vår brorson Lars-Erik, väckte idén om att samla dessa minnesbilder
 från det förflutna. Och vi hoppas, i all anspråkslöshet, att de kan
 ge er en föreställning om vår uppväxttid i Fridhem.
 Einar, Ragnar, Holger och Anton Lundkvist.

FRIDHEM

Som en följd av vår broder Erik Lundkvists släktforskning, har vi bröder: Binar, Ragnar, Anton och Holger samt vår brorson Lars Erik, samlat minnen från tiden 1916-1937. Vi bodde då i torpet Fridhem, Lycksta Romfartuna. Våra föräldrar bodde där från 1916 till 1937. Som så många andra lantarbetare flyttade de till bl. annat 1898, till flygelbyggnaden vid Lycksta 1899, 1901 till Nortuna Romfartuna, 1902-1905 Näs Hubbo, 1906 Hälsta Hubbo, 1907 Fågelbacken Hubbo, 1908-1913 Hökåsen, 1914 Lingtorpet Lycksta, 1915 till Abergå Tillberga. Efter denna flyttningsperiod blev "Fridhem" den fasta punkten för oss barn och våra föräldrar. Här avslutade våra föräldrar sin aktiva torpartid och 1937 blev en lägenhet hos vår äldste broder Algot och hans hustru Ingeborg i Åshagen Västerås deras hem. En fin miljö och med de flesta barnen så nära att familjekretsen förblev intakt. Eftersom vi var 10 syskon blev besöken i Åshagen täta på varierande tider. Vår mor, Sabina, avled 1940 och vår far, Anders Erik, avled 1946.

Torpet Fridhem ägs numera av Västerås Kommun och Lars Erik hyr sedan 1970 torpet. Här har vi under 1988 träffats och i minnet återkallat våra lekkamrater och grannar.

Havreskörd på torpet Fridhem (1936)
Fr.v.Holger, Anna och Gunhild Lundkvist.

TRÄDGÅRDSTORPET

Vi minns särskilt de närmaste grannarna, Eriksson som bodde i Trädgårdstorpet. Eriksson var trädgårdsmästare vid Lycksta. Det var många barn i familjen och bara ett par hundra meter från Fridhem. Före Eriksson bodde ett äldre par i torpet. Lindholm hette han, vi sa alltid "gubben Lindholm", en rolig gubbe, tyckte vi.

Efter Eriksson bodde en lantarbetare Sahlberg, en yngre man som hade en massa hyss för sig. Han hade många barn och för att skaffa mat i huset hade han kaniner, som gav lite kött i hushållet. Det var en rolig granne som skojade ofta med oss barn. Han hade "en räv bakom varje öra" som man brukade säga. En dag då Sahlberg hörde att jaktvårdsföreningens tillsynsman var ute i skogen med hunden, släppte Sahlberg ut en kanin ur sin bur. Kaninen skuttade omkring och hunden började driva "haren", tillsynsmannen sköt. Då skottet smäll, rusade Sahlberg ut och skrek "skjuter ni mina kaniner". Tillsynsmannen blev arg. Sahlberg sa: "Jag köpte kaninen igår för avel, den kostade 12 kronor". Tillsynsmannen kastade den döda kaninen framför fötterna på Sahlberg, betalade 12 kronor och röt: "Håll reda på era kaniner". Sahlberg tog emot sina pengar, tog kaninen och gick till vedboden. Då vi pojkar kom sa Sahlberg: "Jag skulle i alla fall slakta den och äta upp den".

Sahlberg skaffade sig en motorcykel som han åkte till skogen med för att hugga ved. Det tyckte vi var nymodigt. Före honom hade Algot Hjelm varit den förste med motorcykel i Lycksta.

Håll reda på era kaniner!

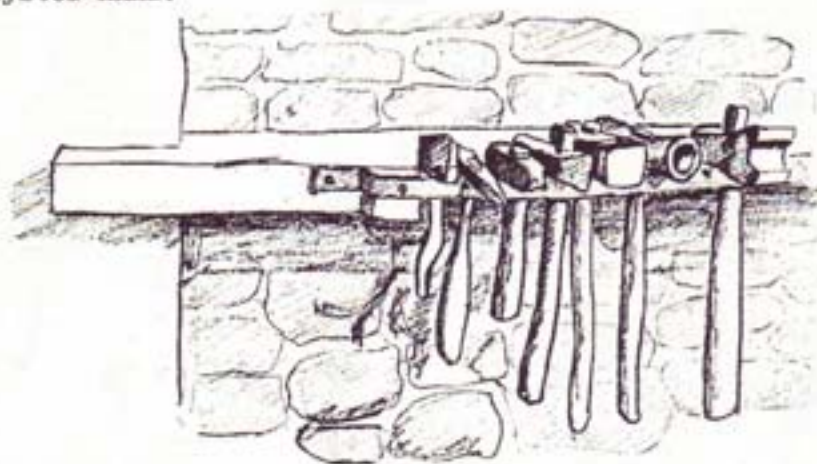

BJÖRKSTUGAN

Nästa granne var Gunnar Karlsson i Björkstugan. Där var Ture och Göte, de som vi mest var tillsammans med. Två fina kompisar.

Efter Karlsson kom en mycket duktig smed som också hette Karlsson, en glad och trivsamt man, duktig att dansa. Han lärde de unga flickorna att dansa hambo, så alltid "stå still du 'mens' jag tar svängen". En av hans pojkar, Herbert, byggnadssnickare, blev gift med vår syster Anna.

Avtecknat foto från 1927
Börje Wiktorsson Västerås.

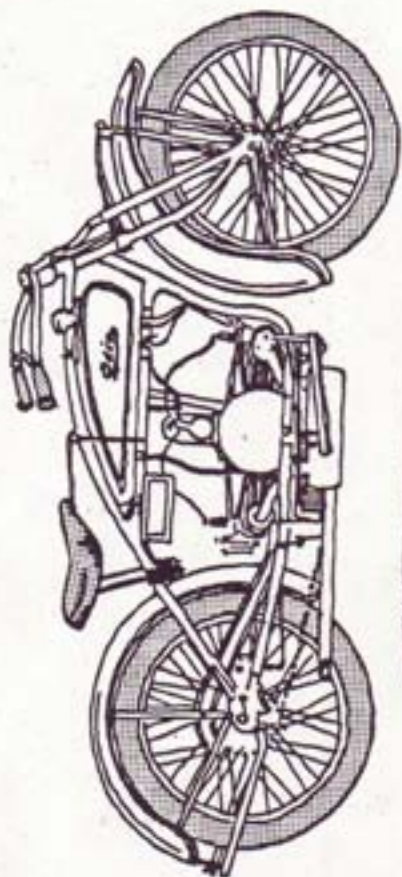
"EMIL ERIKSSON"

Detta torp ligger i kanten av ett skogsområde som kallades Mellanskogen.

Torpet är vår morfar Lars Wilhelm Löfs soldattorp, byggt år 1828 enligt ett i "taknocken" inhugget årtal. Här föddes vår mor, Sabina Amalia Löf år 1873.

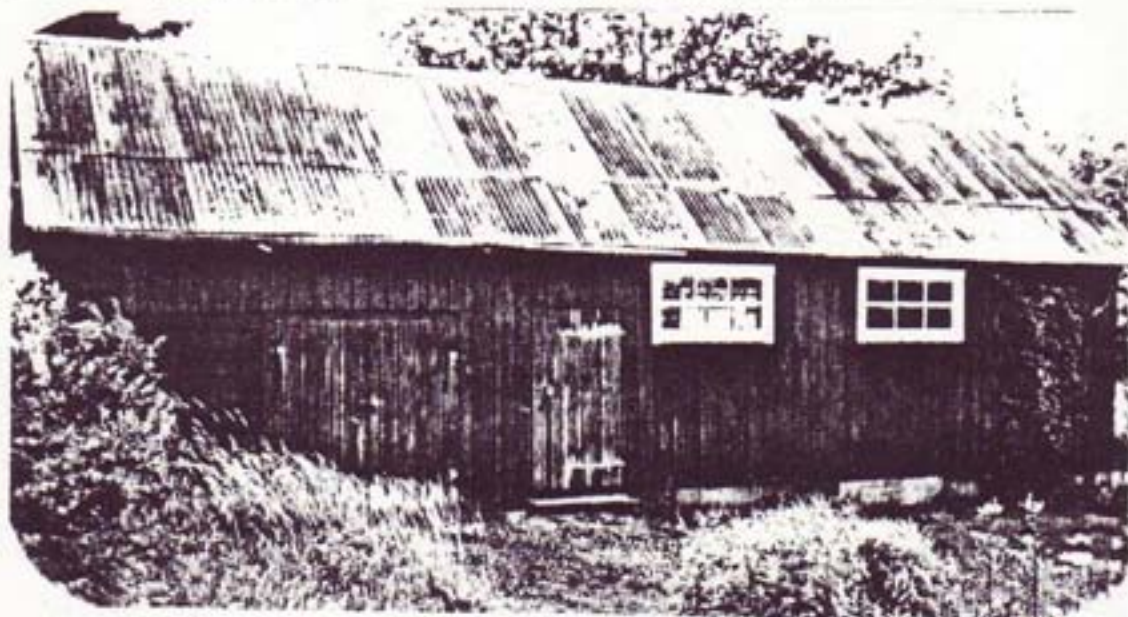
Här bodde Emil Eriksson med fru Augusta och en son, Bror, som vi minns som en tunn liten grabb med tätlockigt hår, lite tyst men mycket duktig i skolan. Han drabbades av diabetes och var därför inte ute så mycket i ungdomarnas verksamhet.

BACKALUND

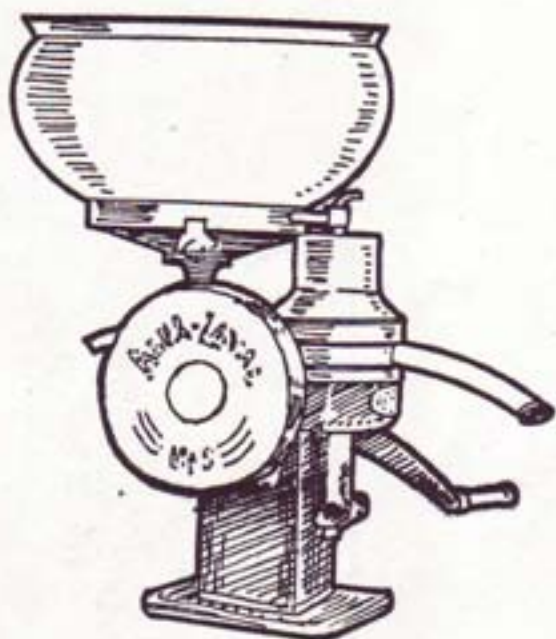
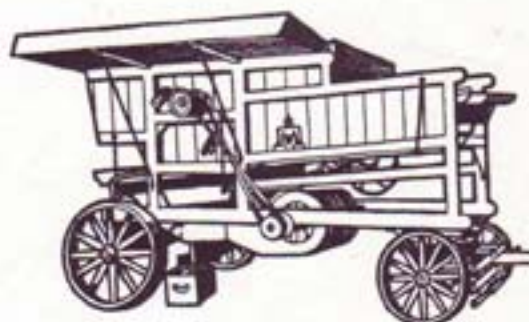
Ligger i gränsen till Ansta gård. Detta torp blev vår morfars avskedsstuga då indelningsverket upphörde under tiden 1892-1901. Morfar Löf var gårdsnickare vid Lycksta. Dessutom var morfar en duktig möbelsnickare (även intarsiaarbeten), prov på hans kunnande finns på flera håll i släkten, bl.a. byråar, chiffonjéer och skrin av olika slag. Sedan 30 år tillbaka har vår yngste bror Anton hyrt Backalund av Västerås kommun, som numera äger Lycksta gård.

LINGTORPET

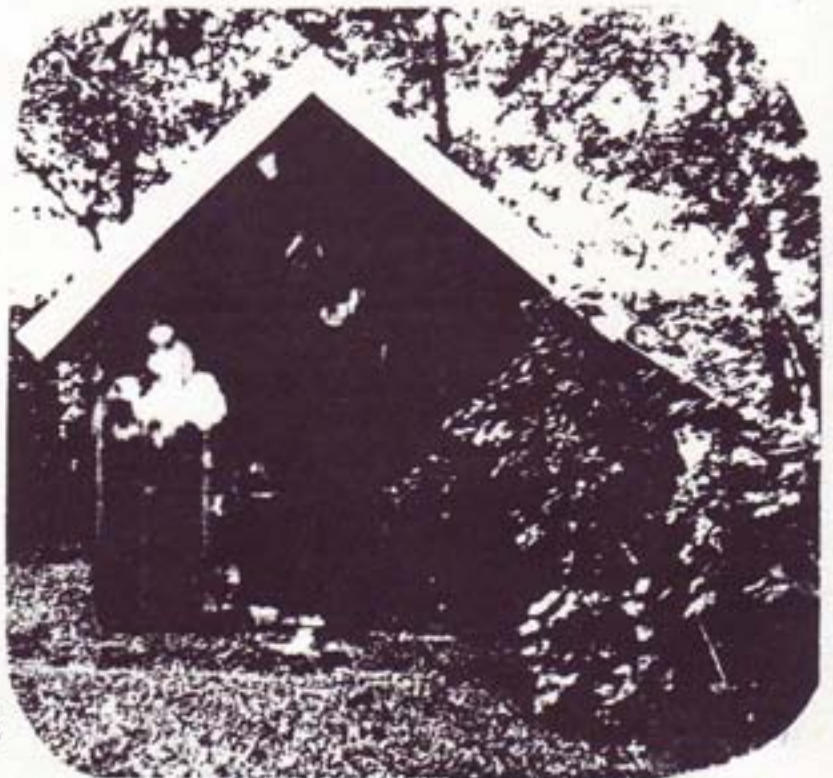
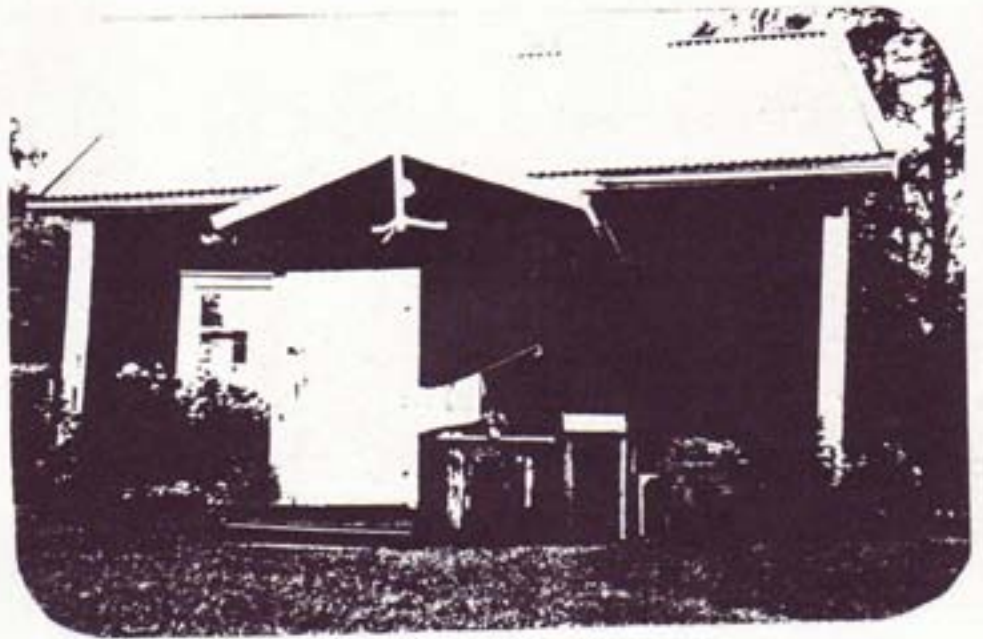
Vår granne söderut över åkrarna var "Torpar Johansson".
 I Lingtorpet var barnskaran fyra flickor och två pojkar.
 De tre första flickorna Svea, Eivor och Irene minns vi
 från skolan, flicka nummer fyra, Gerd, och pojkarna,
 Sune och Hans, föddes sedan vi gått ut skolan. Även
 detta torp var soldattorp och vi bodde där 1914, vår
 syster Anna föddes där.

"VERNERS"

I detta torp bodde Verner och Lotten Eriksson. Här var
 sönerna Ragnar och Tage våra lekkamrater. Ett soligt
 minne har vi från "Fru Lotten". En gång kom vi väl
 instövlande då det var nystädat. Vi möttes av orden
 "Torcka av er om fötterne, annars åker ni ut".
 En rejäl familj, som vi alltid minns med glädje.

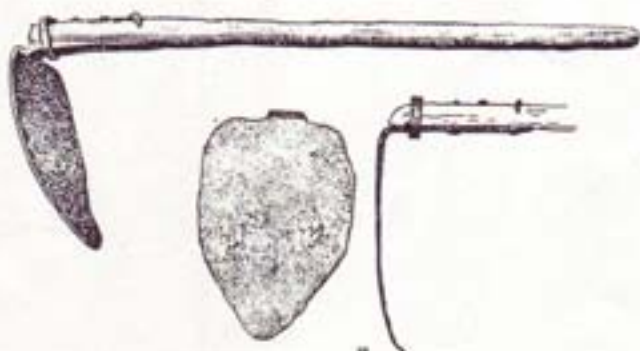

"BASTUN"

I en statarstuga som kallades "Bastun", (benämningen kan inte förklaras) bodde Vilhelm Johansson och hustrun Ada. De hade fem barn, kanske någon till som vi inte kommer ihåg. Vi minns Vilhelm Johansson som en pratsam och öppen person, känd för sin förmåga att sköta hästar.

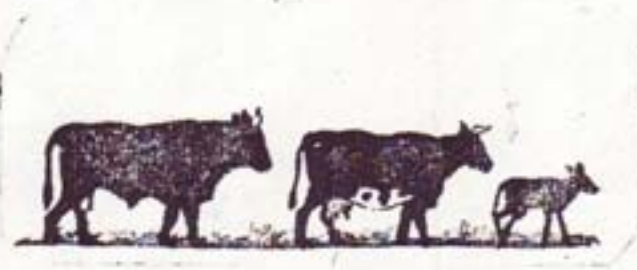
Överums "Nia" blev en av Sveriges populäraste plogar (1861).

"NYA VILLORNA"

Nere vid landsvägen fanns två bostäder som byggdes på 1920-talet. I den ena bodde Gustav Ågren, i den andra Axelsson (ladugårdskarlar). Efter Axelsson kom Gottfrid Andersson. Där var fyra barn, Sven, Britta, Elsa och Nils. Broder Ragnar blev gift med Britta. Det västra huset blev benämmt "Properbo" sedan godsägaren Grevesmühl annonserat efter en "proper ladugårdsarbetare. Nere vid stallet fanns ett tredje nybyggt hus, där gårdschauffören Gustavsson bodde med hustrun och dottern Birgit. Dessa tre "nybyggda villor" var beryktade för att vara kalla och dragiga. Läget mot norr med snö och vind vintertid var dessutom olämpligt.

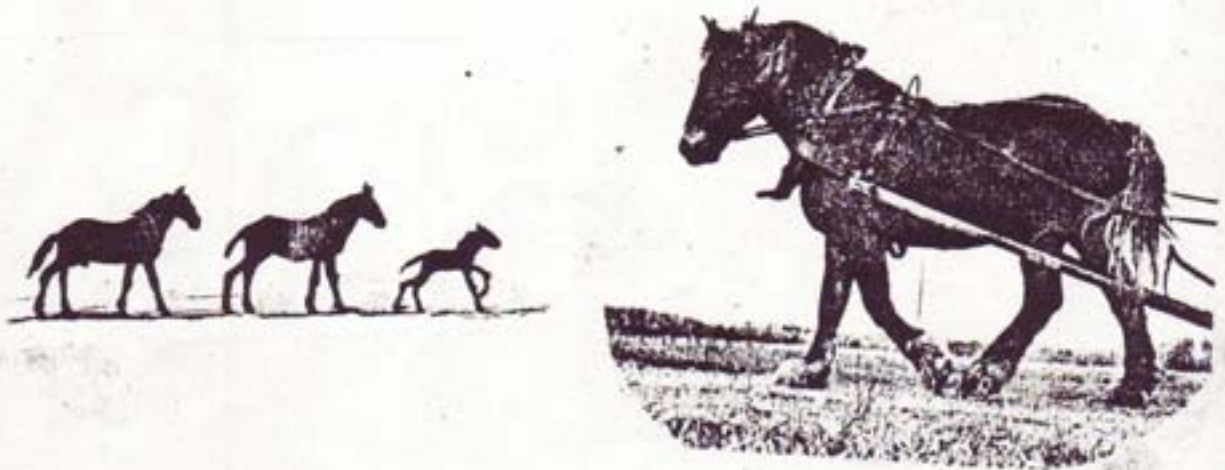

"Kuskens"

Vid stallet låg en tvåvånings byggnad med en lägenhet i bottenvåningen och två små lägenheter i övre våningen. I bottenvåningen bodde "Fodermarsken" Karl Nerén med hustru Augusta och en stor barnaskara.

I övre våningen bodde trädgårdsmästaren Johnsson och en Berglund som övertog Neréns skötsel av stallet sedan Nerén avlidit.

Ordet "fodermarsk" innebar att det gällde skötsel av stallet och ca. 20 hästar.

"HÖNSHUSET"

Bakom "Fodermarskens" bostad låg en låg byggnad som beboddes av bl.a. Gubben Lindholms änka och en gammal gumma som kallades "Joggeranna". Dessutom bodde flera stycken familjer där under några år.

Här återgivna berättelser har tillkommit genom god kontakt med skolkamrater, bl.a. Holger Nerén. Karl-Hugo Nerén, Göte Karlsson, Tage Eriksson, Ernst Hjelm vår syster Lydias skolkamrat Gunborg Lindkvist har berättat minnen.

Det är en blandad bild av torpar- och statarliv från tiden 1910-1937. För oss som då var barn finns många glada minnen men också minnen av svåra tider med dåliga bostäder utan värme, annat än vedspis och kamin; utan vatten och avlopp och utedass, för en del långt till skola och affär. Brist på allt, skor, kläder, sängkläder, ibland mycket dålig mathållning, kanske tidvis halvsvält då lingon och potatis var huvudfödan, skummjök ibland, ofta vatten eller ev. saft. Allt skaffades i skogen och på åkrarna.

Efter detta en flykt från lantarbetet till stan (Västerås) där vi fick ta det jobb som fanns. Tidvis utan arbete eller flytta till andra städer där samma sak upprepades. Då vi ser tillbaka, konstaterar vi att det trots allt ordnade sig för oss syskon och att vi klarat av vår tillvaro. Om vi jämför "den gamla goda tiden" och 1988 kan vi med fog säga att allt är bättre nu. Materiellt har en revolution skett. Skulle vår far och mor ha upplevt dagens situation för barnen och barnbarnen skulle de haft svårt att förstå att det var sant.

Fridhem Lycketa våren 1990

Einar Sundkvist   Regner Sundkvist

Holger Sundkvist   Anton Sundkvist